

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ: วิธีแห่งการพัฒนาครูยุคดิจิทัล

Professional Learning Community: Ways of Developing Teachers in the Digital Era

Received: 21/09/2565

Revised: 26/12/2565

Accepted: 28/12/2565

ปณนัทต์ จำปากุล¹

Pannathat Champakul¹

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และแนวทางการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการพัฒนาครูยุคดิจิทัล โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการรวมกลุ่มแบบร่วมมือรวมพลังของครูและบุคลากรทางการศึกษาบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรที่มีวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ มีการสะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แบ่งออกเป็น 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน 2) ทีมร่วมมือรวมพลัง 3) การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ 4) การร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน 5) การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน และ 6) ภาวะผู้นำร่วม โดยแนวทางการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ (PLAN) ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการสอนและสังเกตการเรียนรู้ของนักเรียน (DO) ขั้นที่ 3 สะท้อนคิดผลการปฏิบัติงาน (SEE) โดยมีครู ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้เชี่ยวชาญ เข้ามามีส่วนร่วมในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง เกิดเป็นพลังในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาและเกิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้อย่างสมบูรณ์ ส่งผลให้ครูเกิดการพัฒนาในวิชาชีพครูอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ครูยุคดิจิทัลจะต้องพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เป็นวิธีแห่งการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลที่เป็นเสมือนเครื่องมือสำคัญของนักเรียนและครูในการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้และการสร้างสรรค์ผลงานต่าง ๆ ซึ่งครูจะต้องปรับประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลร่วมกับรูปแบบการเรียนรู้หรือวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาผู้เรียน และบริบทของสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน

คำสำคัญ: การพัฒนาครู ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การศึกษายุคดิจิทัล

¹ครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ

¹Teacher, Streemutprakarn School

* E-mail: champakul@gmail.com

ABSTRACT

This academic article aims to present concepts of professional learning communities, and ways to create a professional learning community for the development of teachers in the digital age. The professional learning community: PLC is a collaborative gathering of teachers and educational personnel based on a culture of a good relationship with a shared vision, goals, and missions. Work together as a learning team to exchange knowledge and develop professionally. There is a continuous reflection on the results of working together. The goal is to develop teachers' potential in learning management and develop learners. The professional learning community can be divided into 6 components, including; 1) shared values and vision, 2) collaboration, 3) professional learning and development, 4) collective responsibility for student learning, 5) reflective dialogue, and 6) shared leadership. The approach to building a professional learning community through the lesson study consists of 3 steps; Step 1: develop a learning management plan (PLAN), Step 2: teach and observe the learning (DO), Step 3: reflect on performance (SEE) with teachers, school administrators, supervisors, and experts getting involved in the professional learning community and use the coaching and mentoring process. It becomes the power to drive the quality of education and create a complete professional learning community. As a result, teachers have sustainable development in the teaching profession. In addition, teachers in the digital era must develop digital skills that are critical to digital learning. It is a way of learning through digital technology that is an important tool for learners and teachers to access learning resources and create works. Teachers must apply digital technology together with learning management models or methods to be appropriate and consistent with the content, learners, and the context of the school, by focusing on the learning outcomes of the students.

Keywords: Teacher Development, Professional Learning Community,
Education in the Digital Era

บทนำ

การจัดการเรียนรู้ของครูในยุคศตวรรษที่ 21 ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี ซึ่งการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ นั้นก็เพื่อต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้และสามารถดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น

ครูในยุคศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้เกิดแก่ครู โดยรูปแบบหนึ่งของการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครู คือ การรวมกลุ่มของครูและทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จนนำไปสู่การรวมกันเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) พัฒนามาจากแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ กลายเป็นชุมชนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน และปรับประยุกต์ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนที่มีบริบทด้านความสัมพันธ์เชิงชุมชนที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับฐานวัฒนธรรม พฤติกรรมเชิงคุณค่า ความเป็นกัลยาณมิตร และการเรียนรู้ร่วมกันที่เปลี่ยนแปลงให้เกิดวัฒนธรรมและสังคมแห่งการเรียนรู้ ช่วยทำให้ครูมีความรู้ในเนื้อหาและเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการปรับปรุงและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทำให้ครูเกิดการพัฒนาในด้านความรู้และความสามารถในการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ โดยที่มีเป้าหมายร่วมกัน คือ การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Thompson, Gregg & Niska, 2004, p.2; มารุต พัฒนาผล, 2557, น. 583 - 584; วรลักษณ์ ชูกำเนิต และเอกรินทร์ ชูสังข์ทอง, 2557, น. 94; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น. 116) นอกจากนี้ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพยังเป็นกระบวนการที่ทำหน้าที่เปลี่ยนแปลงให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้และพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียนบนพื้นฐานการเรียนรู้จากประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ของครูแต่ละคนและความรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา ทั้งระดับโรงเรียนและเครือข่าย หลากหลายพื้นที่ที่ได้นำแนวทางชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้และโรงเรียน โดยเฉพาะช่วงแห่งการปฏิรูปการศึกษาของแต่ละประเทศ หรือช่วงแห่งการเปลี่ยนแปลงการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นปัจจัยที่ทำให้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มครูและนักการศึกษา (วรลักษณ์ ชูกำเนิต, 2557, น. 25)

การพัฒนาครูนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ซึ่งต้องดำเนินงานให้เกิดการพัฒนาบนพื้นฐานของการปฏิบัติงานประจำของครู สนองความต้องการและความจำเป็นของครู และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา การพัฒนาครูต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ มีกระบวนการพัฒนาที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ครูได้เรียนรู้กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ใหม่ ๆ และนวัตกรรมการเรียนการสอนใหม่ ๆ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา รวมทั้งเปิดโอกาสให้ครูลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง จัดให้ครูได้สะท้อนคิดการปฏิบัติของตนเอง (Reflective Practice) มีการชี้แนะและการเป็นที่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ร่วมกันอย่างเป็นระบบ ตลอดจนผู้บริหารให้การสนับสนุนและส่งเสริมด้วยวิธีการที่เหมาะสมในแต่ละบุคคล เพื่อให้ครูได้แสดงความรู้ความสามารถที่แท้จริงของตนอย่างเต็มศักยภาพ โดยมีเป้าหมายของการพัฒนา คือ ให้ครูได้นำความรู้และทักษะที่ได้ไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง เพื่อให้เกิดผลกับผู้เรียนเป็นสำคัญและเกิดความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู สอดคล้องกับแนวคิดของ DeMonte (2013, p. 7-8) ปองทิพย์ เทพอารีย์ และมารุต พัฒนาผล (2557, น. 284-296) สรุปว่า แนวทางการพัฒนาวิชาชีพครูที่มีประสิทธิภาพนั้น ควรมุ่งเน้นการบูรณาการเข้าไปกับงานประจำ บนพื้นฐานของการปฏิบัติจัดการเรียนรู้ประจำวันที่ออกแบบให้ครูได้พัฒนาตนเองไปพร้อม ๆ กับ

การทำหน้าที่ปกติในลักษณะที่เป็นวงจรการพัฒนา (Development Cycle) โดยให้คร่อมุ่งไปที่ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ แล้วประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎี ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมการทำงานของตนเอง นอกจากนี้ การจัดให้มีผู้ชี้แนะ (Coach) และพี่เลี้ยง (Mentor) ยังช่วยให้การพัฒนาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการให้ครูพัฒนาตนเองโดยลำพัง และควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในด้านจัดการศึกษามีส่วนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ การจัดการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลมีความสะดวก รวดเร็ว คุ่มค่า เข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลา และทุกอุปกรณ์ (Anywhere, Anytime, Any Device) การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลผสมผสานกับคุณค่าของครูไปพร้อมกัน การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ สามารถเข้าถึงทรัพยากรและใช้ประโยชน์จากระบบการเรียนรู้และพัฒนาตนเองผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับ พงษ์พัชรินทร์ พุฒวนะ (2564, น.1) กล่าวว่า เทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และเข้ามามีส่วนสำคัญในด้านข้อมูล เครื่องมือในการเรียนรู้ รวมถึงการสร้างองค์ความรู้และประสบการณ์ให้กับผู้เรียน พฤติกรรมในการเรียนรู้ของผู้เรียนก็จะเริ่มเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากแต่ละคนเลือกที่จะเรียนรู้หรือหาข้อมูลตามความสนใจของตนเอง ผู้เรียนสามารถศึกษาหรือเรียนรู้ได้ตามที่ต้องการ ทั้งในส่วนของเนื้อหา เวลา และสถานที่ ส่งผลให้การจัดการศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับตัวเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมและรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนในยุคนี้ เพื่อที่จะบริหารจัดการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ (2564, น. 40) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาดิจิทัลเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่มุ่งเน้นการสร้างสังคมคุณภาพที่ทั่วถึงเท่าเทียมทางการศึกษาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพและครอบคลุมทั่วถึงประชาชนทุกช่วงวัย และทุกกลุ่มเป้าหมาย ได้รับการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลสามารถเข้าถึงและนำไปใช้เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้โดยง่ายและสะดวก มีความรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสาร และมีทักษะในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นการสร้างสังคมดิจิทัลที่มีคุณภาพ (Digital Society) มุ่งหวังที่จะลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างโอกาสทางการศึกษาของประชาชน

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และแนวทางการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาครูยุคดิจิทัล ซึ่งผู้เขียนหวังว่าบทความนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและผู้สนใจในการนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และเป็น

พลังในการขับเคลื่อนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ ความเป็นกัลยาณมิตร และพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล

ความหมายของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนี้

ซาริณี ตรีวิทย์ (2560, น. 301) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมกลุ่มแบบร่วมมือรวมพลังของผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในลักษณะของชุมชนเชิงวิชาการที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน และคุณภาพการศึกษา โดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การถอดบทเรียน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

สุวิมล ว่องวานิช (2561, น. 28) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง แนวคิดของการสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังของครู โดยมีการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการพัฒนาผู้เรียนเกิดมุมมองใหม่ในการหาวิธีการแก้ปัญหาหรือส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดแนวคิดของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเกิดขึ้น ภายใต้ความเชื่อว่าการทำงานแบบร่วมมือของเพื่อนร่วมวิชาชีพจะนำไปสู่การพัฒนานวัตกรรมใหม่สำหรับพัฒนาผู้เรียน

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข (2562, น. 131) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมกลุ่มของบุคลากรทางการศึกษา คือ ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร ชุมชน ร่วมกับครูผู้สอน เป็นการชุมนุมเชิงวิชาการหรือประสบการณ์เรียนรู้จากการปฏิบัติ มีการถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนคิดอย่างเป็นระยะ ๆ และทำอย่างต่อเนื่อง (Continuous Professional Development)

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล (2562, น. 11) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมกลุ่มกันทางวิชาการของบุคคลผู้ประกอบวิชาชีพเดียวกัน เพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพและคุณภาพของผู้เรียนร่วมกันผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมมือร่วมใจ (Collaborative Learning) การเรียนรู้ประสบการณ์ การปฏิบัติงานในพื้นที่ (Lesson Learned) และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Sharing Learning) อย่างต่อเนื่อง เป็นนวัตกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาผ่านการพัฒนาศักยภาพผู้สอนและนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน

Hord, Roussin, and Sommers (2009, p. 18-25) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นวิธีการที่ผู้บริหาร ผู้ร่วมงาน และคณะครู ร่วมมือกันเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ด้วยวิธีการที่มีขั้นตอน มีข้อตกลงร่วมกันของสมาชิก อันจะนำไปสู่ผลประโยชน์ต่อนักเรียน ครู และผู้บริหาร

DuFour, Eaker, and Many (2010, p. 6-11) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นการรวมตัวของบุคลากร โดยเฉพาะบุคลากรวิชาชีพที่มีเป้าหมายชัดเจนในการรวมตัวกัน เพื่อปฏิบัติภารกิจ หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ จนเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมโรงเรียน (School Culture)

กล่าวโดยสรุป ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมกลุ่มแบบร่วมมือรวมพลังของครูและบุคลากรทางการศึกษาบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรที่มีวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และภารกิจ

ร่วมกัน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ มีการสะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

ความสำคัญของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตที่ดีของครูในยุคศตวรรษที่ 21 ที่จะทำให้ครูรวมตัวกันเป็นชุมชน ทำหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในระดับปฏิบัติการเรียนรู้เป็นการปฏิรูปที่เกิดจากภายใน คือ ครูร่วมกันดำเนินการเพื่อให้การปฏิรูปการเรียนรู้ดำเนินคู่ขนานและเสริมแรงกันทั้งจากภายในและจากภายนอก (วิจารณ์ พานิช, 2555, น. 134) โดยอาศัยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานร่วมกันด้วยสัมพันธภาพที่ดี โดยมีค่านิยมที่นักเรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ นอกจากผลที่เกิดขึ้นจะส่งผลที่ดีต่อนักเรียนแล้ว ยังช่วยทำให้โรงเรียนมีความเข้มแข็งและสามารถทำงานอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน (ชวลิต ชูกำแหง, 2560, น. 5) ซึ่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นเสมือนพื้นที่การเรียนรู้ร่วมกันของวิชาชีพครู เป็นพื้นที่ปฏิบัติงานจริงที่ใช่เป็นพื้นที่เรียนรู้ทางวิชาชีพของครูด้วยการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำที่สามารถทำให้ครูเกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง จะส่งผลให้เกิดการเข้าใจชั้นเรียน เข้าใจนักเรียน และเข้าใจหน้าที่สำคัญของวิชาชีพครูของตนเองและเพื่อนร่วมงาน การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติและประสบการณ์ตรงเช่นนี้จะเกิดการพัฒนางานวิชาชีพและส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนได้มากกว่า (วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง, 2557, น. 100) องค์ความรู้ที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูแต่ละคนจะถูกนำมาจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ และนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง ช่วยทำให้ครูมีความรู้ในเนื้อหาและเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ ส่งผลทำให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่ผู้สอนมีความรู้และความสามารถในการจัดการเรียนรู้สูงขึ้น ส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทั้งด้านความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังเคราะห์เป็นคุณภาพของครูมืออาชีพ สมรรถนะด้านการเรียนรู้ และนวัตกรรมของผู้เรียน (มารุต พัฒนาผล, 2557, น. 583-584) นอกจากนี้ พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข (2562, น. 139) ได้กล่าวว่า คุณค่าของการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน มีดังนี้ 1) ผลต่อผู้เรียน เป็นการเสริมสร้างยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น โดยมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะตามสมรรถนะตามหลักสูตร ตลอดจนมีทักษะศตวรรษที่ 21 กอปรด้วยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สร้างความเป็นผู้นำ (Leadership) ด้วยการทำงานกลุ่ม แก้ปัญหา สร้างการเป็นผู้เรียนรู้ (Learner) สร้างความเป็นนวัตกรรม (Innovator) เป็นการยกระดับคุณภาพผู้เรียน และ 2) ผลต่อครู เป็นการเสริมสร้างครูเป็นครูมืออาชีพ มีทักษะ 7C ของครู 4.0 พัฒนาให้ครูเป็นครู Teacher Professional Content Knowledge (TPCK) คือ รู้ดีในเนื้อหา เพราะต้องมีการพิจารณาเนื้อหาที่เป็นแก่น หรือองค์ความรู้ที่จะถ่ายทอดเด็กก่อนออกแบบการเรียนการสอน โดยเฉพาะศาสตร์ของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังที่จะพัฒนาเด็กไทยเป็นเด็ก 4.0 และจากผลการวิจัยของ Hord (1997, p. 116) ที่ยืนยันว่า การดำเนินการในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน จากความสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการเรียนรู้ร่วมกันที่

เปลี่ยนแปลงให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้และพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียนโดยที่มีเป้าหมายร่วมกัน
คือ การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

จากการศึกษาและสังเคราะห์องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามแนวคิดของนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ สามารถสังเคราะห์ได้ 6 องค์ประกอบ มีรายละเอียดดังนี้
ตารางที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

องค์ประกอบ ของชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ	ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม (2553, น. 219-220)	วรลักษณ์ ชูกำเนิด และ เอกรินทร์ สังข์ทอง (2557, น. 97-100)	อนุสรฯ สุวรรณวงศ์ (2557, น. 167-168)	เรณีย์ ชัยเขวารัตน์ (2558, น. 17-18)	วิชัย วงษ์ใหญ่ (2559, น. 335-336)	ชาริณี ตีร์วิัญญู (2560, น. 301-302)	สมภาพร มณีอ่อน (2560, น. 34)	Stoll & Louis (2007, p. 1-13)	DuFour et al. (2010, p. 9014)	Hord (2010, p. 20-24)	Martin (2011, p. 142-152)	Kenoyer (2012, p. 17)	สรุปผล
1. การมีวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓
2. การร่วมมือรวมพลัง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ	✓	✓	✓					✓	✓	✓		✓	✓
4. การร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓
5. การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน	✓		✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
6. ภาวะผู้นำร่วม		✓	✓		✓	✓				✓		✓	✓

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า แนวความคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีทั้งส่วนที่เหมือนกันและแตกต่างกันในหลาย ๆ องค์ประกอบ ซึ่งผู้เขียนได้ทำการสรุปและจัดหมวดหมู่ได้เป็น 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน 2) ทีมร่วมมือรวมพลัง 3) การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ 4) การร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน 5) การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน และ 6) ภาวะผู้นำร่วม ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดดังนี้

1. การมีวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน (Shared Values and Vision) เป็นการมองเห็นภาพเป้าหมาย ทิศทาง และสิ่งที่จะเกิดขึ้นจริงโดยเชื่อมโยงให้เห็นภาพแห่งความสำเร็จร่วมกัน เป็นเสมือนเข็มทิศในการขับเคลื่อนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยมีวิสัยทัศน์เชิงอุดมการณ์ทางวิชาชีพพร้อมกันมีภารกิจและ

ค่านิยมร่วมกัน ซึ่งเป็นแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย รวมถึงการเรียนรู้ของครูในทุก ๆ ภารกิจ ภายใต้การร่วมมือรวมพลังกันของสมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จนเกิดเป็นพลังของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. การร่วมมือรวมพลัง (Collaboration) เป็นลักษณะการทำงานแบบมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน เน้นการขับเคลื่อนด้วยการทำงานแบบที่ร่วมมือรวมพลังผ่านการปฏิบัติงานร่วมกันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ อยู่ร่วมกันด้วยความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูล ดูแลกันและกัน ภายใต้บรรยากาศแห่งความไว้วางใจ จึงทำให้การทำงานเต็มไปด้วยบรรยากาศที่มีความสุข ไม่โดดเดี่ยว เพื่อให้บรรลุผลสู่ความสำเร็จภายใต้เป้าหมายเดียวกันบนพื้นฐานงานที่มีลักษณะต้องมีการคิด การวางแผน ข้อตกลง การตัดสินใจ แนวปฏิบัติ การประเมินผล และการรับผิดชอบร่วมกัน

3. การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning and Development) เป็นการร่วมกันเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพภายใต้บรรยากาศที่เปิดพื้นที่การเรียนรู้แบบนำตนเองของครูเพื่อการพัฒนาตนเอง และวิชาชีพด้วยความกระตือรือร้นในการมุ่งมั่นพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง โดยการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันค้นหาความรู้ ทักษะและเทคนิควิธีการสอน และการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกันผ่านประสบการณ์ตรง ซึ่งการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเรียนรู้ได้มากที่สุด ด้วยบริบทของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม

4. การร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (Collective Responsibility for Student Learning) เป็นการให้ความสำคัญแก่ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน มีเป้าหมายและข้อตกลงร่วมกันของสมาชิกทุกคน คือ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง บนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ โดยการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาทางวิชาชีพของครูจะต้องสอดคล้องและเชื่อมโยงกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นของผู้เรียน

5. การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (Reflective Dialogue) เป็นการพูดคุยสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ เทคนิควิธีสอน เนื้อหา สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ร่วมกันเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติที่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น รวมไปถึงประเด็นที่น่าสนใจและสภาพปัญหาเพื่อนำข้อมูลหรือแนวความคิดที่ได้ไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาในการทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

6. ภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership) เป็นภาวะผู้นำร่วมกันของสมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการกระจายอำนาจ เพิ่มพลังอำนาจซึ่งกันและกัน มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของครูทุกคนในกระบวนการตัดสินใจและรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้มีความคล่องตัวในการพัฒนาการปฏิบัติงาน สามารถ วิพากษ์ วิจาร์ณ และสะท้อนผลการปฏิบัติงานของเพื่อนร่วมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตลอดจนเพิ่มศักยภาพด้านภาวะผู้นำให้แก่ครูเพื่อเสริมสร้างครูผู้นำ โดยครูเป็นผู้ลงมือกระทำเพื่อสร้างการ

เปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ ผู้นำร่วมจะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อมีบรรยากาศ ส่งเสริมให้ครูสามารถแสดงออกด้วยความเต็มใจและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพทั้ง 6 ประการนั้น มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เกิดเป็นพลังในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา ทำให้ครูเกิดการพัฒนาด้านความรู้และความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูเกิดการพัฒนาในวิชาชีพครูอย่างยั่งยืนและนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

แนวทางการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

การเปลี่ยนผ่านการเรียนรู้จากยุคเดิมสู่ยุคดิจิทัล ต้องจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่าง การเรียน การทำงาน และการดำรงชีวิต เน้นการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมการค้นคว้าด้วยตนเอง โดย นำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนรู้ให้มากที่สุด ครูเป็นผู้ชี้แนะและสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ตามหลักสูตร การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลต้องคำนึงถึงการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เน้นการ สร้างสรรค์ปรับแต่งการเรียนรู้ การคิดเชิงวิพากษ์ และการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน เน้นการใช้เครือข่ายออนไลน์ใน การจัดการเรียนรู้ สร้างสถานการณ์จำลองให้ผู้เรียนพบประสบการณ์จริง เนื้อหาการเรียนรู้ควรมีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่ายออนไลน์ สามารถสร้างองค์ความรู้ แบ่งปันความรู้และเนื้อหาผ่านเครือข่าย ออนไลน์ และส่งเสริมความรู้ในโลกแห่งการทำงานมากขึ้น อันจะนำไปสู่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ พร้อม รองรับสภาพสังคมในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อดิพร เกิดเรือง, 2560, น. 173) การนำเทคโนโลยี ดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในด้านการจัดการศึกษา มีส่วนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษา การ จัดการเรียนการสอน และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการศึกษา การจัดการ เรียนการสอน ซึ่งการจัดการศึกษาผ่านระบบดิจิทัลมีความสะดวก รวดเร็ว คุ่มค่า เข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลา และ ทุกอุปกรณ์ “Anywhere, Anytime, Any Device” ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในปัจจุบันที่มีการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษายิ่งเพิ่มมากขึ้น เห็นได้จากการเติบโตอย่างก้าวกระโดด ของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีการศึกษา การจัดการศึกษาตามเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน (Personalized Learning) และการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพใน การบริหารจัดการการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งโลกในกระแสดิจิทัลทำให้วิถี ชีวิตของผู้คนใกล้ชิดและพึ่งพาเครื่องมือดิจิทัลเพื่อการดำรงชีวิต การทำงาน และการศึกษา การเรียนรู้เกิดขึ้น ได้ทุกที่ทุกเวลา ไม่จำกัดรูปแบบ ไร้ขอบเขตของความรู้ที่มีมากมายมหาศาล (กอบสุข คงมนัส, 2561, น. 288; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562, น. 11) ผู้เรียนในยุคดิจิทัลต้องพัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ได้อย่างกว้างขวาง รวดเร็ว และเกิดประโยชน์ สูงสุด ผู้สอนในยุคดิจิทัลจึงต้องปรับตัวให้เข้ากับการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง การ จัดการทรัพยากรการเรียนรู้ร่วมกัน การสื่อสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้สื่อสังคมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนในยุคดิจิทัล (พงษ์พัชรินทร์ พุฒวัฒน์, 2564, น.1) นอกจากนี้ ปรัชญนันท์ นิลสุข (2560,

ออนไลน์) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เสริมโดยใช้เทคโนโลยี เป็นการนำเอาเทคโนโลยีการเรียนการสอนทั้งที่เป็นวัสดุ อุปกรณ์ และเทคนิควิธีการเข้ามาช่วยเป็นเครื่องมือเสริมการจัดการเรียนการสอนตามปกติ โดยเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นเพียงสื่อและช่องทางที่เข้ามาช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนรู้ เทคโนโลยีไม่สามารถสอนคนได้ด้วยตนเอง ผู้สอนจึงต้องหาวิธีที่เหมาะสมในการประยุกต์เทคโนโลยีเสริมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้

การพัฒนาความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเกิดขึ้นได้ง่ายผ่านทางสิ่งที่เรียกว่า “เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้” ซึ่งเป็นโปรแกรมหรือแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนรู้ของบุคคลทั้งแบบเรียนรู้ด้วยตนเองหรือเรียนรู้แบบกลุ่ม ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงด้วยการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่านคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต หรือสมาร์ทโฟน สามารถแบ่งประเภทเครื่องมือดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ตามลักษณะการใช้งาน ออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ 1) เครื่องมือการจัดการเรียนการสอน เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์หรืออีเลิร์นนิ่ง ใช้เพื่อสร้าง นำเสนอเนื้อหา บริหารจัดการระบบการเรียนแบบอีเลิร์นนิ่งและสร้างปฏิสัมพันธ์โต้ตอบระหว่างกัน 2) เครื่องมือพัฒนาเนื้อหา เป็นเครื่องมือที่ใช้สร้างและดัดแปลงเนื้อหาในลักษณะของข้อความ ภาพ เสียง แอนิเมชัน วิดีโอ HTML5 AR และ VR 3) เครื่องมือทรัพยากรบนเว็บไซต์ เป็นเครื่องมือที่มีผู้ให้บริการและผู้สร้างหลากหลายทั่วโลก ถูกจัดเก็บและเผยแพร่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตผู้ใช้งานหรือผู้เรียนสืบค้น เข้าถึง เลือกศึกษาได้ตามความต้องการ 4) เครื่องมือทางสังคม เป็นเครื่องมือที่สร้างสรรค์เนื้อหาที่สามารถแบ่งปัน แลกเปลี่ยนกันได้ และใช้สร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอีกด้วย และ 5) เครื่องมือส่วนบุคคลและพัฒนางาน เป็นเครื่องมือที่ใช้สร้างผลงานและตอบสนองการทำงานการเรียนรู้ส่วนบุคคล เป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันของผู้ใช้งานในหลายมิติ (กอบสุข คงมนัส, 2561, น. 281-285) นอกจากนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562, น. 10) กล่าวไว้ว่า เทคโนโลยีดิจิทัลสามารถเป็นเครื่องมือสำคัญของการขยายโอกาสและสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษาให้เกิดขึ้นได้ผ่านแนวคิด Open Education เช่น ระบบคลังบทเรียนออนไลน์แบบเปิด หรือ Massive Open Online Courses (MOOC) ที่เราสามารถเรียนรู้ออนไลน์ผ่านบทเรียนต่าง ๆ ทั่วโลกได้ทุกที่ทุกเวลา ซึ่งในปัจจุบันสถาบันการศึกษาและผู้ให้บริการด้านการศึกษาทั่วโลกทั้งในและต่างประเทศต่างจัดคอร์สเรียนที่น่าสนใจให้สามารถเรียนรู้โดยไม่ต้องเดินทาง อีกทั้งสามารถได้รับการรับรองประกาศนียบัตรในการจบหลักสูตรได้ และระบบคลังทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด หรือ Open Educational Resource (OER) ที่เป็นคลังสื่อ ทั้งภาพ วิดีโอ องค์กรความรู้สำหรับการดำรงชีวิตต่าง ๆ ที่เจ้าของผู้สร้างสรรค์ผลงานอนุญาตให้ใช้ได้ภายใต้สัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์ (Creative Commons)

ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลต้องปรับกระบวนการทัศน์ของการจัดการเรียนรู้ให้มีการบูรณาการการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลกับรูปแบบการเรียนรู้หรือวิธีการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็น (Project - Based Learning) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-based Learning) การเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (Game-based Learning) การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) และสะเต็มศึกษา (STEM Education) เพื่อ

นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นต่อการเรียนรู้ (Digital Transformation of Learning) ได้โดยเร็ว และ มุ่งเน้นที่ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน (Student Learning Outcomes) เป็นสำคัญ

แนวทางการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการพัฒนาครูยุคดิจิทัล

แนวทางการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการมุ่งเน้นการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูในโรงเรียนได้รับการฝึกฝนและพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ร่วมกัน เพื่อให้เกิดการร่วมมือทางวิชาการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ ๆ และการพัฒนาการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์อันดีในโรงเรียน เสริมสร้างวัฒนธรรมที่ดีขององค์กร โดยมีครู ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้เชี่ยวชาญ เข้ามามีส่วนร่วมในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) อันเป็นกระบวนการช่วยเหลือให้ครูเป็นผู้นำแห่งการเรียนรู้ โดยการชี้แนะให้ครูสามารถวางแผนและกำหนดเป้าหมาย การปฏิบัติงานที่ต้องการได้อย่างชัดเจน และให้อิสระในการทำงานเพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วม เน้นการทำงานเป็นทีม มีการยอมรับและความเชื่อใจไว้วางใจในการทำงานร่วมกัน (สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา, 2556, ออนไลน์; อนุสรฯ สุวรรณวงศ์, 2559, น. 15; Bolam, et al., 2005, p. 46-58) การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนจะมีสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) ครูผู้สอน (Model teacher) 2) ครูเพื่อนร่วมเรียนรู้ (Buddy teacher) 3) ครูพี่เลี้ยง (Mentor) 4) ผู้บริหารสถานศึกษา (Administrator) และ 5) ผู้เชี่ยวชาญ (Expert) ทั้งนี้ในการทำแต่ละกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ไม่จำเป็นว่าสมาชิกต้องครบทั้ง 5 กลุ่มจึงจะทำกิจกรรมได้ (สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา, 2562)

1. วิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study)

ครูสภาได้กำหนดแนวทางการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ที่มีลักษณะการดำเนินงานต่อเนื่อง เชื่อมโยง และเกื้อกูลกันเป็นวงจร คือ “PLAN - DO - SEE” ซึ่งอธิบายโดยสรุปได้ดังนี้ (สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา, 2562)

ขั้นที่ 1 พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ (PLAN)

ครูผู้สอน (Model teacher) จะพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ของตนเอง มาเล่าให้ครูเพื่อนร่วมเรียนรู้ (Buddy teacher) ฟังแล้วให้ช่วยสะท้อนคิดอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ในลักษณะของสุนทรียสนทนา อย่างน้อย 5 ประเด็น ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้ 2) เนื้อหาสาระการเรียนรู้ 3) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และสื่อ 4) การวัดและประเมินการเรียนรู้ 5) การบริหารจัดการชั้นเรียน การชี้แนะชวนคิดเพื่อสะท้อนความคิดนี้เพื่อช่วยให้ครูผู้สอน (Model teacher) ได้ไตร่ตรองและเกิดความกระจ่างในความคิดของตนเองในการออกแบบบทเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน และเปิดโอกาสให้ได้รับการ

ชี้แนะและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูเพื่อนร่วมเรียนรู้ (Buddy teacher) อันจะไปสู่การปรับปรุงประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ของตนเองก่อนนำไปใช้จริง

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการสอนและสังเกตการเรียนรู้ของนักเรียน (DO)

ครูผู้สอน (Model teacher) ได้นำแผนที่ปรับปรุงพัฒนาร่วมกับครูเพื่อนร่วมรู้ (Buddy teacher) มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และเปิดห้องเรียนของตนให้ครูเพื่อนร่วมเรียนรู้ (Buddy teacher) ได้ร่วมเรียนรู้ โดยการสังเกตชั้นเรียนเน้นการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ ขณะสังเกต ควรจดบันทึก บันทึกภาพหรือวิดีโอบรรยากาศ สัมพันธภาพ และการเรียนรู้ของนักเรียน (การบันทึกภาพและวิดีโอในช่วงเวลาที่น่าสนใจต่าง ๆ เหล่านี้ จะเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มีประโยชน์ในการสะท้อนผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูผู้สอนในขั้นที่ 3)

ขั้นที่ 3 สะท้อนคิดผลการปฏิบัติงาน (SEE)

การสะท้อนคิดผลการปฏิบัติงานเพื่อช่วยให้ครูผู้สอน (Model teacher) เห็นและเข้าใจพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนมากยิ่งขึ้น ควรเริ่มจากให้ครูผู้สอน (Model teacher) สะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเองก่อน แล้วครูเพื่อนร่วมเรียนรู้ (Buddy teacher) จึงสะท้อนพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเพิ่มเติม เพื่อช่วยให้ครูผู้สอน (Model teacher) ได้เรียนรู้และเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้นในพฤติกรรมและผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียน การสะท้อนคิดผลการปฏิบัติงานนี้จะช่วยให้ครูผู้สอน (Model teacher) เกิดแนวคิดและแนวปฏิบัติในการปรับปรุงพัฒนาการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ของตนเอง (Redesign) แผนปรับปรุงหลังการสะท้อนคิดผลการปฏิบัติงานนี้จะเป็นแผนที่จะพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้นในการจัดการเรียนรู้ของคุณต่อไป

2. การปรับเปลี่ยนบทบาทของครูยุคดิจิทัล

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562, น. 35-36) กล่าวว่า “ครู” ฟันเฟืองสำคัญของการพัฒนาคนและขับเคลื่อนการศึกษาและจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและมีคุณภาพแก่นักเรียน การจัดการศึกษาจึงให้ความสำคัญอย่างมากต่อบทบาทของครู แม้ยุคสมัยจะเปลี่ยนไปอย่างไรก็ตาม บทบาทและหน้าที่หลักของครูยังคงไม่เปลี่ยนแปลง นั่นคือ ครูจะต้องเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้และทักษะให้กับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนสามารถนำองค์ความรู้และทักษะไปใช้ประโยชน์ต่อการทำงานและการดำรงชีวิต สิ่งที่เพิ่มขึ้นสำหรับบทบาทของครูยุคดิจิทัล คือ 1) ครูต้องเป็นเสมือนสะพานเชื่อมโยงองค์ความรู้สาระวิชาต่าง ๆ ประกอบกับพัฒนาทักษะที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียน โดยเฉพาะทักษะดิจิทัลที่มีความสำคัญยิ่งต่อการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ปัจจุบันมีรูปแบบการเรียนรู้ที่ผสมผสานเทคโนโลยีมากมายและหลากหลาย เช่น TPACK และ SAMR เป็นต้น ครูจำเป็นต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รู้จักรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Style) และเข้าใจความเร็วในการเรียนรู้ของนักเรียน (Learning Pace) รู้ความถนัดและความสนใจของนักเรียน และที่สำคัญคือ ต้องเข้าใจโลกของนักเรียนในแต่ละช่วงวัยด้วย ซึ่งในยุคดิจิทัลที่มีการเคลื่อนที่ของข้อมูลข่าวสารมหาศาลอย่างรวดเร็ว การเข้าถึงสื่อและการสื่อสารที่ง่ายและสะดวกขึ้น ทุกที่และทุกเวลา ส่งผลให้นักเรียนเข้าไปอยู่อีกโลกหนึ่ง เป็นโลกเสมือนที่สร้างขึ้น และทุกคนบนโลกนั้นสามารถสร้างตัวตนของตนเอง

ขึ้นใหม่ โดยอาจเป็นความจริงหรือไม่ก็ได้ อาจประสงค์ดีหรือร้ายก็ได้โลกที่มีความกว้างใหญ่และไร้พรมแดนที่นักเรียนเข้าถึงได้ง่ายนี้ หากมีภัยอันตรายจะเป็นดาบสองคม คือ ภัยนี้จะสามารถเข้าถึงตัวได้แม้กระทั่งในห้องนอน โดยไม่ต้องเดินทางไปไหนเลย ครูจึงต้องทำความเข้าใจโลกแห่งยุคดิจิทัลนี้ด้วย แต่ครูซึ่งเป็นผู้อพยพทางดิจิทัล (Digital Immigrant) จะมีความเท่าทัน เข้าใจและรู้ทันโลกดิจิทัลช้ากว่าหรือน้อยกว่านักเรียน และบ่อยครั้งครูมักจะละเลยและไม่สนใจสิ่งที่นักเรียนเผชิญอยู่ในโลกนั้น และ 2) ครูต้องเป็นเกราะป้องกันความเสี่ยงและภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้จากโลกไซเบอร์และสังคมดิจิทัล ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดี เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง รู้ทันดิจิทัล สามารถเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการการเรียนการสอนในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะแม้ว่านักเรียนจะมีความชำนาญในเรื่องดิจิทัลมากกว่าครู สามารถใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลและเรียนรู้จากสื่อดิจิทัลต่าง ๆ ได้มากกว่าและรวดเร็วกว่าครู แต่ความเร็วดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งต้องมาพร้อมด้วยการรู้เท่าทัน ซึ่งสามารถบ่มเพาะให้เกิดขึ้นได้จากการถ่ายทอดจากครูหรือเรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ รอบตัว ให้ตนเองรู้เท่าทันและสามารถสร้างเกราะป้องกันภัยของตนเองได้ นอกจากนี้ พงษ์พัชรินทร์ พุทธิณนะ (2564, น.5) กล่าวว่า ครูในยุคดิจิทัลจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ให้สามารถจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้ 1) สอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ครูทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือสนับสนุนให้ผู้เรียนพัฒนาตนได้เต็มศักยภาพโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือช่วย 2) ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นผู้ช่วย คือ ผู้สอนต้องฝึกนิสัยให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ รักการค้นคว้า และการปรับเปลี่ยนความคิดได้ตามเหตุและผล 3) ครูต้องทำหน้าที่เป็นผู้จัดการสารสนเทศและการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม 4) ครูต้องสร้างให้ผู้เรียนรู้อย่างเท่าทันกับสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ 5) ครูต้องสร้างสมรรถนะให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน คือ ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่จำเป็น ให้มีความรู้ ทักษะ ความคิด การสื่อสาร เพื่อให้สามารถอยู่ได้ในสภาวะการดำรงชีวิตและการทำงาน ภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม และ 6) พัฒนาผู้เรียนให้พร้อมที่จะรับบทบาทใหม่ ๆ ในสังคมโลกาภิวัตน์ ให้เตรียมตนเองตลอดเวลา ทั้งนี้ต้องพัฒนาทักษะ บทบาทหน้าที่มาตรฐานการใช้สื่อในการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถชี้แนะและส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดเวลา

บทสรุป

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) เป็นการรวมกลุ่มแบบร่วมมือรวมพลังของครูและบุคลากรทางการศึกษาบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรที่มีวิสัยทัศน์เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ มีการสะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แบ่งออกเป็น 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน 2) ทีมร่วมมือรวมพลัง 3) การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ 4) การร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน 5) การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน และ 6) ภาวะผู้นำร่วม โดยแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์

เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน การพัฒนาครูให้มีสมรรถนะสูงและสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องมีทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน ซึ่งการพัฒนาครูโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ที่จะสามารถพัฒนาครูให้มีสมรรถนะทางวิชาชีพที่สูงขึ้น โดยมีแนวทางการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ (PLAN) ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการสอนและสังเกตการเรียนรู้ของนักเรียน (DO) ขั้นที่ 3 สะท้อนคิดผลการปฏิบัติงาน (SEE) โดยมีการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้เชี่ยวชาญที่คอยดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ครู มีการเสริมพลังการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เกิดเป็นพลังในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาและเกิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้อย่างสมบูรณ์ ส่งผลให้ครูเกิดการพัฒนาในวิชาชีพครูอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนนั้น จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญเพื่อพัฒนาครู นักเรียน และโรงเรียนอย่างยั่งยืนต่อไป นอกจากนี้ ครูในฐานะผู้มีบทบาทสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้มีความรู้และมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น ครูยุคดิจิทัลจะต้องพัฒนาทักษะที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ โดยเฉพาะทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เป็นวิธีการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลที่เป็นเสมือนเครื่องมือสำคัญของนักเรียนและครูผู้สอนในการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้และการสร้างสรรค์ผลงานต่าง ๆ ซึ่งครูจะต้องปรับประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลร่วมกับรูปแบบการเรียนรู้หรือวิธีการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา ผู้เรียน และบริบทของสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน (Student Learning Outcomes)

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *แผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2563-2565*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กอบสุข คงมนัส. (2561). เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้: วิธีแห่งการศึกษายุคดิจิทัล. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 20(4), 279-290.
- ชวลิต ชุกก่าแพง. (2560). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครู. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 23(2), 1-6.
- ชาโรณี ตรีวิทย์. (2560). การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน: แนวคิดและแนวทางสู่ความสำเร็จ. *วารสารครุศาสตร์*, 45(1), 299-319.
- ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม. (2553). *การพัฒนาหลักเทียบสำหรับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปรัชญนันท์ นิลสุข. (2560). *การจัดการเรียนรู้เสริมด้วยเทคโนโลยี*. เข้าถึงได้จาก

<https://www.slideshare.net/prachyanun1/technology-enhanced-learning1>

ปองทิพย์ เทพอารีย์ และมารุต พัฒนาผล. (2557). การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครู
ประถมศึกษา. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 6(2), 284-296.

พงษ์พัชรินทร์ พุฒวัฒน์. 2564. การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในยุคดิจิทัล. *วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้
และเทคโนโลยี*. 1(2), 1-11.

พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข. (2562). *การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลัง PLC เพื่อการพัฒนา*.
(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มารุต พัฒนาผล. (2557). รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิดและความสุขในการ
เรียนรู้ของผู้เรียนระดับประถมศึกษา. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn
University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 7(3), 682-699.

เรวณี ชัยเชาวรัตน์. (2558). ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. ใน บังอร เสรีรัตน์, ชาริณี ตรีวีระบุญ และเรวณี ชัย
เชาวรัตน์ (บรรณาธิการ). 9 วิธีสร้างครูสู่ศิษย์. *เอกสารประมวลแนวคิดและแนวทางพัฒนาวิชาชีพ
ครูสำหรับคณะทำงานโครงการพัฒนาระบบกลไกการหนุนเสริมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อ
พัฒนาผู้เรียน*. (หน้า 13-25). กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพ
เยาวชน.

วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง. (2557). โรงเรียนแห่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อการ
พัฒนาวิชาชีพครูที่เน้นผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ. *วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*,
25(1), 93-102.

วรลักษณ์ ชูกำเนิด. (2557). *รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบท
โรงเรียนในประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต). สงขลา:
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2562). *การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดชุมชนแห่งการ
เรียนรู้ทางวิชาชีพ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2559). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. ใน *สารานุกรมการศึกษาร่วมสมัย เฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในโอกาสฉลองพระชนมายุ 5 รอบ 2 เมษายน
2558*. (หน้า 334 - 338). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.

สมาพร มณีอ่อน. (2560). กลยุทธ์การนำกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ไปใช้ในโรงเรียน.
วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 15(1), 28-39.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560-2579*. กรุงเทพฯ:
พริกหวานกราฟฟิค.

-
- _____. (2562). แนวปฏิบัติของการสร้างและส่งเสริมการเรียนรู้ดิจิทัลสำหรับครู. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา. (2556). การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู โดยใช้กระบวนการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง. ค้นจาก http://www.youtube.com/watch?v=aQzyUmQnn_Q
- _____. (2562). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการพัฒนาการศึกษา. ใน *ประมวลสาระชุดวิชานวัตกรรม การบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ* (หน่วยที่ 6). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2561, สิงหาคม). การส่งเสริมกระบวนการ PLC ให้มีประสิทธิภาพ. การประชุมทางวิชาการของคุรุสภา ประจำปี 2561 เรื่อง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ: พลังครุซบเคลื่อนคุณภาพการศึกษาไทย. (หน้า 26-40). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การค้ำของ สกสค.
- อดิพร เกิดเรือง. (2560). การส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อรองรับสังคมไทยในยุคดิจิทัล. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 6(1), 173-184.
- อนุสรฯ สุวรรณวงศ์. (2559). คุณลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในบริบทการศึกษาไทย. *วารสารปัญญาวิวัฒน์*, 8(1), 163-174.
- Bolam, R., McMahon, A., Stoll, L., Thomas, S., Wallace, M, Hawkey, K. and Greenwood, A. (2005). *Creating and Sustaining Effective Professional Learning Communities*. London: University of Bristol.
- DeMonte, J. (2013). *High – Quality Professional Development for Teachers: Supporting Teacher Training to Improve Student Learning*. Washington D.C.: Center for American Progress.
- DuFour, R., Eaker, R., & Many, T. (2010). *Learning by Doing: A Handbook for Professional Learning Communities at Work*. (2nd ed). Bloomington, IN: Solution Tree.
- Hord, S.M. (1997). *Professional Learning Communities: Communities of Inquiry and Improvement*. Austin: Southwest Educational Development Laboratory.
- _____. (2010). *Professional Learning Communities: Communities of Inquiry and Improvement*. (2nd ed). Washington DC: Southwest Educational Development Laboratory, Office of Educational Research and Improvement.
- Kenoyer, F. E. (2012). *Case Study of Professional Learning Community Characteristics in an Egyptian Private School*. Columbia: Columbia international University.
- Martin M. (2011). *Professional Learning Communities in Contemporary Issues in Learning and Teaching*. London: SAGE Publications.
- Stoll, L. & Louis, K. S. (2007). Professional learning communities: Elaborating new approaches Professional learning communities: Divergence. *Depth and dilemmas*, 6(12), 1-13.
-

Thompson, S. C., Gregg, L., & Niska, J. M. (2004). Professional learning communities, leadership, and student learning. *Research in Middle Level Education Online, 28(1), 1-13.*